

Sfântul Nectarie din Eghina

TEZAUR DE CUVINTE SFINTE ȘI
DE ÎNȚELEPCIUNE IUBITOARE

*Îndreptează-te
prin credință și nădejde
spre a vieții fericit*

Traducere din limba elenă
protopresbiter dr. Gabriel Mândrilă

SOPHIA / METAFRAZE
București

TEZAU DE CUVINTE SFINTE ȘI DE ÎNȚELEPCIUNE IUBITOARE

*„De vei înfăptui cu trudă ceva, truda se va risipi,
dar binele rămâne-va” (Musonios Rufus)*

*„Dumnezeu obișnuiește a-Și arăta
celui ce trudește bunăvoința” (Eschil)*

*„Dacă aduni puțin câte puțin,
făcând asta de multe ori, se va face mult” (Hesiod)*

Notă către cititori

Cartea pe care o țineți în mâini este rodul unei lungi și stăruitoare munci, dintr-o dorință aprinsă, născută foarte devreme în mine, de a transmite lumii cunoștințe de folos; căci încă de la vârsta adolescenței am râvnit la lucrarea nobilă a dascălului ce se pune în slujba semenilor și a societății, astfel că m-am dăruit acesteia cu râvnă. Dar lucrarea aceasta era mult mai înaltă decât râvna mea, din pricina pregătirii mele șubrede pentru așa ceva; însă dorul n-a încetat să-mi fie puternic și stăruitor. Și atunci mi-am dat seama că spre împlinirea acestui dor eram dator să mă îndrept spre tezaurul strămoșilor: acesta îmi stătea la dispoziție și lucrarea îmi era la îndemână. Din acest tezaur puteam și eu să adun comori. Așa am reușit să întocmesc o culegere modestă, conținând diferite maxime, dictoane și apoftegme. Or, răspândirea (*scil.* publicarea) lor, din pricina lipsei banilor, n-a fost deloc ușoară. Dar și de data asta am găsit o cale de a nu mă poticni: m-am gândit că aş fi putut folosi pungi-
le de hârtie, utilizate de comercianții de tutun con-

stantinopolitani la împachetarea tutunului, pe post de coli de hârtie. Ideea se arată ieftină și planul fu numaidecât pus în aplicare. Pe un număr destul de mare de asemenea coli am scris zilnic diferite maxime, dintre cele deja adunate de mine, pentru ca cei ce se foloseau de aceste coli, mânați de curiozitate, să le citească și să poată învăța lucruri înțelepte și folositoare. Acesta a fost punctul de plecare al acestei cărți, născute din dorința mea de atunci. Și unde a ajuns aceasta astăzi, cu ajutorul lui Dumnezeu, e ușor de aflat. Cartea cuprinde deja peste 520 de capitole; și continuă să se dezvolte, deoarece intenția noastră e de a epuiza sursele și de a le prelucra, îmbogățind-o și desăvârșind-o pe cât ne stă în putință. Capitolele sunt pe teme religioase și morale. În fiecare dintre acestea sunt incluse versete din *Sfânta Scriptură*, dar și păreri și apoftegme, ce aparțin atât Sfinților Părinți ai Bisericii, cât și filosofilor eleni, în legătură directă cu titlul (tema) fiecărui capitol în parte.

Cartea, socotesc, va fi foarte utilă tuturor, fiindcă în ea se va găsi tot ce e de folos. Preoții se pot folosi de aceasta ca de un sfânt „engolpion” și ajutor practic în predicile ținute înaintea turmei pe care o păstoresc. Duhovnicii, ca cei ce spovedesc, se pot folosi de ea ca de o vistierie de cunoștințe la catehizarea celor spovediți de ei. Cei rânduiți de Biserică spre a propovădui – ca de o comoară bogată și de un sfătuitor înțelept asupra oricărei teme. Dascălii o pot folosi și ei ca un auxiliar binevenit, mulțumită materialului didactic atât de divers cuprins în ea, la exer-

citarea îndatoririi lor sacre, al cărei scop primordial este formarea religioasă și morală a tineretului studios. Iar părinții și tutorii pot, având la îndemână această comoară, să vorbească copiilor despre orice chestiune morală și religioasă.

Cartea, în acord cu materialul deja pregătit, va fi alcătuită din mai multe volume (trei în intenția autorului), fiecare dintre ele având în componență treizeci și două de coli tipografice.

Materialul a fost organizat astfel, încât, în pofida nenumăratelor capitole, să aibă coerență internă, pe temeiul unei succesiuni firești a termenilor luați în discuție și a unei ordonări a materiei, care să asigure o trecere armonioasă de la un capitol la altul.

Acestea în ce privește tema și motivul redactării cărții de față. Dorința noastră este ca omeni mai învățați să alcătuiască lucrări mai complete, care să satisfacă atât cerințele erudiților cât și pe cele ale oamenilor de știință.

Școala Rizáreios, la 24 iunie 1895

Să fiți sănătoși!

† Nectarie, Mitropolit de Pentapole

CAPITOLUL I

Despre credința adevărată

Adevărata credință deține următoarele trăsături:

a) adeverește tainic pe cel ce crede în privința adevărului credinței sale;

b) îi călăuzește pașii pe calea adevărului;

c) îl umple de nădejdea cea veșnică, nemicșorată, curățită de toată frica și de toată căința, ce are în sine deplinătatea fericirii;

d) îl umple de iubire, atât față de Dumnezeu, cât și de aproapele, fierbinte și lucrătoare;

e) dăruiește harismele Sfântului Duh;

f) înmulțește roadele Sfântului Duh;

g) îl replămădește pe omul stricat de păcat;

h) îl sfințește pe credincios și-l arată lucrător al celor bune, făcându-l după chipul lui Dumnezeu;

i) Îl descoperă celor ce cred pe Dumnezeu;

j) deține principii morale dumnezeiești;

k) le dă credincioșilor putere morală;

l) se bucură de mărturii cerești, pământești și subpământești;

m) îl umple pe credincios de tărie morală, făcându-l asemenea unei pietre neclintite, de care se zdro-

besc tot răul din afară, toată amenințarea și toată primejdia și

n) îl ridică pe om deasupra legilor firii spre a „birui hotarele firii”.

Credința, ce are toate aceste trăsături, este adevărată; și întrucât credința ce are în sine pe Iisus Hristos deține toate aceste trăsături, credința lui Iisus este adevărata credință.

Ioan cel cu limba de aur tâlcuind *Psalmul* 67 demonstrează adevărul credinței în Hristos prin autoritatea Apostolilor: „Căci fără a ridica armele, fără cheltuială bănească, nu prin puterea trupească, nici prin mulțimea taberelor de soldați, nici prin nimic altceva asemănător au biruit, ci prin cuvântul simplu, prin cuvântul cel plin de putere; că era de negrăit puterea care făcea pe pescar, pe vameș, pe țesătorul de corturi¹ printr-o simplă poruncă să învie morți, să alunge demoni, să izgonească moartea, să închidă limbile filosofilor, să astupe gurile retorilor, să învingă regi și nobili și să biruie întreg neamul barbarilor și idolatrilor eleni; căci peste tot în lume au propovăduit cuvântul cu tărie”.

Privitor la adevărul credinței Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Nichifor Theotokis afirmă: „Adevărul credinței creștine are ca dovadă desăvârșirea legilor sale, mulțimea minunilor, predica Apostolilor, întoarcerea neamurilor păgâne, mărturisirea cu prețul vieții a martirilor, răspândirea ei fără ajutor omenesc în scurtă vreme la atâtea neamuri

¹ Scil. Pavel (n. trad.).

necredincioase și depravate, biruința asupra unor persecuții de neînchipuit din partea unor tirani inumani, care de la răutatea cea mai de pe urmă au ajuns pe culmile virtuților. Are ca dovadă puternică, de asemenea, cărțile profeților, care sunt tot atâtea trâmbițe ce răsună și adevăresc marea taină a iconomiei Întropării Domnului nostru Iisus Hristos. Acestea sunt temeliile de nezdruclinat ale credinței în Hristos. Acestea sunt adevărate de Sfintele Evanghelii, de toate celelalte dogme în care cred creștinii. Dacă se va cerceta în cărțile Sfinților Profeți, se vor afla cuvinte ce conving mintea omului nu doar că Hristos a înviat din morți, ci că toate cele câte învață despre El Evangheliile sunt adevărate” (a se vedea și cărțile Mitropolitului Nectarie de Pentapole, *Despre descoperirea lui Dumnezeu în lume și Un portret al omului*).